

IEPERBOOG

De Tilburgse kunstenaar Geert Koevoets ontwerpt een monument ter herdenking van de Eerste Wereldoorlog bij Ieper.

Koevoets' No Man's Land (2002).

Een maquette geeft een indruk.

'Aanvankelijk wilde ik de hele Ieperboog in neon laten oplichten'

Geert Koevoets heeft ambitieus plan

Varkensstaarten in neon als baken van hoop

De Tilburgse kunstenaar Geert Koevoets is gefascineerd door de Eerste Wereldoorlog (1914-1918). Hij ontwierp een monument voor de slagvelden bij Ieper.

door **Gerrit van den Hoven**

Reageren?
g.vdhoven@brabantsdagblad.nl

Op een heuvel net buiten het Vlaamse dorp Passendale ligt onder een paar lommerrijke bomen een kleine begraafplaats met soldaten uit de Eerste Wereldoorlog. „Ik denk dat we hier moeten beginnen”, zegt de Tilburgse kunstenaar Geert Koevoets. Hij wijst naar de smalle weg die vanaf de heuvel in Passendale een flauwe bocht maakt en uit het zicht verdwijnt om verderop te eindigen bij de grote herdenkingsplek Tyne Cot. Vanaf hier tot aan Tyne Cot, een begraafplaats waar tienduizenden geallieerde soldaten begraven liggen, is het zo'n drie kilometer. Die afstand is te overbruggen voor het kunstwerk waarmee Koevoets de verschrikkingen van WO I wil herdenken. Hier wil hij een lang lint van 'varkensstaarten', frontpiketten, laten oplichten in neon. Neon-kunstwerken die honderd jaar na dato een deel van de frontlijn zullen markeren.

De varkensstaart is een stalen stang van zo'n twee meter hoog die in de bodem wordt gedraaid. Boven zijn ze voorzien van lussen die de stang de Vlaamse naam *Zwinesteert* bezorgde. In de lussen werden de bussels prikkeldraad gehangen die ervoor moesten zorgen

dat de vijand de linies niet kon bestormen. In de omgeving van de slagvelden rond Ieper zijn de frontpiketten overvloedig aanwezig. Boeren gebruiken ze als afrastering. In zijn atelier heeft Koevoets al een prototype klaar van een neon varkensstaart. Ze staat in een voet van beton waarin de transformatoren kunnen worden weggestopt die voor de stroom moeten zorgen. Op de voet rust een kunststof omhulsel met daarin omhoogkringelend de neonbuis die als baken moet dienen. Straks moeten er honderden van deze felgekleurde bakens staan bij Passendale. Koevoets (1957) is gefascineerd door WO I. Het begon dertien jaar geleden toen hij op uitnodiging van een vriend een aantal slagvelden in de Vlaamse Westhoek bezocht. „Met mij ging het net zo als met veel mensen die hier komen. Opeens word je geconfronteerd

'Er zijn in de Eerste Wereldoorlog geen winnaars. Alleen verliezers'

met een oorlog, zo gruwelijk en zo zinloos. Ik had het gevoel: dit is te groot, dit kan ik niet bevatten. Hier moet ik meer van weten.” Hij ging erover lezen, bezocht opnieuw de streken rond Ieper. Inmiddels gaat hij drie tot vier keer per jaar naar de Westhoek. Een aantal jaren geleden dook de oorlog ook op in zijn werk. Hij maakte grote en kleinere beelden in staal met concentrische cirkels. Totdat hij op een dag de varkensstaart in zijn kunstwerken introduceerde. Aanvankelijk als een sculptuur, later als onderdeel in installaties. Koevoets: „Ik ben niet zozeer geïnteresseerd in strategisch militaire zaken, maar vooral in de psychologische aspecten van de oorlog. Daarom ben ik toen foto's gaan gebruiken van volledig kapot-

Geert Koevoets in zijn atelier met een varkensstaart uit de Eerste Wereldoorlog. Daarnaast een in neon uitgevoerd prototype waarmee Koevoets een deel van de frontlijn wil markeren. foto Marie-Thérèse Kierkels/PVE

naars, alleen maar verliezers.” WO I zal in 2014 uitgebreid herdacht gaan worden. De organisatie verwacht dat in 2014 500.000 mensen het vroegere oorlogsgebied zullen gaan bezoeken. Koevoets heeft al contacten gelegd met Westtoer, een toeristische provinciale organisatie die zeer geïnteresseerd is in het project van Koevoets. De Tilburger heeft al gesprekken gevoerd. „Ik ben nu bezig met het maken van een begroting. Het is

niet goedkoop om een lint van neonpiketten neer te zetten.” Hij heeft een maquette gebouwd en een folder gemaakt van de Ieperboog, de 15 kilometer lange heuvelring die zich rond Ieper kromt en waar Duitse en geallieerde troepen elkaar in een wurggreep hielden. Aanvankelijk had hij het plan de hele Ieperboog in neon te markeren. „Dan zou het project Christoachtige dimensies krijgen. Voor mij is dat niet te behappen.”

De boog van Ieper

Passendale symbool zinloze oorlog

door Gerrit van den Hoven

De Slag om Passendale, ook wel de 'Derde Slag om Ieper', in de zomer en najaar van 1917 geldt als een van de meest zinloze en meest bloedige veldslagen uit de Eerste Wereldoorlog. Op bevel van de Britse veldmaarschalk Douglas Haig probeerden Britse soldaten om de Duitse stellingen op de heuvelrug bij Passendale in te nemen. De aanval liep stuk en werd daarna zonder veel succes overgenomen door Australische geallieerde troepen. In vier maanden tijd boekten de geallieerden een terreinwinst van acht kilometer. De geallieerden verloren in de slag ruim 400.000 soldaten, de Duitsers ruim 250.000 manschappen. De terreinwinst ging in het voorjaar van 1918 weer verloren. Het gevechtsterrein werd door de maanden durende beschietingen

en wekenlange regenval volledig onbegaanbaar. Vanuit het bezoekerscentrum Tyne Cot, op de heuvel van Passendale, is een goed beeld van de slag te krijgen. Naast het bezoekerscentrum ligt de grote begraafplaats Tyne Cot. Die ontstond in 1917 na verovering van de stelling door Australische troepen. Later werden er vele geallieerde soldaten begraven. De Britse koningin opende in 2007 het bezoekerscentrum. Het front in België ontstond in 1914. De Duitsers probeerden de Fransen in de rug aan te vallen. Het offensief viel stil rond de rivier de IJzer bij Ieper, onder meer omdat een groot gebied onder water werd gezet. Zo liep de Duitse opmars vast in een uitzichtloze stellingenoorlog. De Britten hielden lang 'hun' Ieper overeind in de frontuitstulping, bekend als de 'Ieper Saillant' of de 'Ieperboog'.